

Täysistunto

Perjantai 25.9.2015 klo 13.01—13.31

Täysistunto alkoi klo 13.01. Täysistunto päättyi klo 13.31.

Puhetta johti puhemies Maria Lohela (13.01—13.31).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 24.9.2015 antanut hallituksen esitykset HE 25-28/2015 vp.

2.2. Kansalaisaloitteet

Eduskunnalle on 24.9.2015 toimitettu kansalaisaloite KAA 3/2015 vp: Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistusasteikon koventaminen.

3. Kansliatoimikunnan täydennysvaali

Vaali VAA 30/2015 vp

Vaaleja

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 3. asiana on kansliatoimikunnan täydennysvaali. Totean, että vaali on yksimielinen.

Eduskunta valitsi Päivi Räsäsen kansliatoimikunnan varajäseneksi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen valitusmenettelyä koskevan valinnaisen pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 285/2014 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 2/2015 vp

Pöytäkirja PTK 40/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 2/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Pyydän siirtämään keskustelut salin ulkopuolelle, että pääsemme asiaan.

Keskustelu

13.02 Annika Lapintie vas (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! — Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi joulukuussa 2011 tehdyn lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan valitusmenettelystä ja lisäksi tähän sisältyisi lisääntyvä tutkintamenettely. Suomi on allekirjoittanut tämän pöytäkirjan helmikuussa 2012, ja pöytäkirja on tullut kansainvälisesti voimaan huhtikuussa 2014.

Sitten esittelisin vähän taustaa tälle sopimukselle.

YK:ssa vuonna 1989 hyväksytty yleissopimus lapsen oikeuksista tuli Suomessa voimaan vuonna 1991. Tämä yleissopimus sisältää kansalais- ja poliittisia oikeuksia, kuten oikeus kansalaisuuteen, sekä myös taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia, kuten oikeus opetukseen ja oikeus vaikuttaa kehitystasonsa mukaisesti omiin asioihinsa. Sopimus velvoittaa suojaamaan lasta seksuaaliselta ja muulta hyväksikäytöltä sekä turvaamaan lapsen aseman oikeudenkäynnissä. YK:n yleiskokous on myös hyväksynyt kaksi lisäpöytäkirjaa vuonna 2000. Toinen, joka on tullut Suomessa voimaan 2002, koskee lasten osallistumista aseellisiin selkkauksiin, ja lasten myyntiä, lapsiprostituutiota ja lapsipornografiaa koskeva pöytäkirja on tullut Suomessa voimaan 2012. Tämän sopimuksen mukaan osapuolet eli valtiot ovat sitoutuneet ryhtymään toimenpiteisiin pöytäkirjojen ja tämän sopimuksen takaamien oikeuksien toteuttamiseksi. Sopimuksen täytäntöönpanoa valvoo lapsen oikeuksien komitea, jolle sopimusvaltiot toimittavat määräaikaissopimuksen velvoitteiden kansallisesta täytäntöönpanosta.

Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa pyritään edelleen tehostamaan yleissopimuksen toimeenpanoa, parantamaan lasten oikeusturvaa ja vahvistamaan lasten oikeuksien asemaa oikeudellisesti velvoittavina ihmisoikeuksina. Nyt luodaan yksilövalitusjärjestelmä ja annetaan lapsen oikeuksien komitealle toimivalta käsitellä yksityisten henkilöiden tai henkilöryhmien tekemiä valituksia. Pöytäkirjalla luodaan valtiovalitusjärjestelmä, jossa sopimusvaltio voi saattaa tutkittavaksi toisen sopimusvaltion väitetyn yleissopimuksen velvoitteiden loukkauksen. Lisäksi luodaan tutkintamenettely, jossa lapsen oikeuksien komitea voi tutkia tietoja, joiden mukaan jossakin sopimusvaltiossa näyttäisi tapahtuneen yleissopimuksen takaamien oikeuksien vakavia ja järjestelmällisiä loukkauksia. Suomen on nyt siis tarkoitus tunnustaa lapsen oikeuksien komitean toimivalta niin valtiovalituksien kuin tämän tutkintamenettelyn osalta.

Perustuslakivaliokunta pitää tärkeänä lapsen oikeuksien sopimuksen täytäntöönpanon tehostamista ja puoltaa siksi hallituksen esityksen hyväksymistä. Tämän lisäksi valiokunta korostaa, että lapsille turvatuista oikeuksista tulee tiedottaa tehokkaasti ja lisäksi huolehtia siitä, että lapselle tai hänen edustajalleen on tarjolla lainopillista apua valituksen tekemiseen.

Pöytäkirja PTK 40/2015 vp

Eduskunta hyväksyy perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan valtiosopimukset ja kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Tämä yleissopimus sisältää useita lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, joiden vuoksi eduskunnan hyväksyminen sopimukselle on tarpeen.

Tämän pöytäkirjan määräyksillä on vahva liityntä useisiin perustuslain perusoikeuksia koskeviin säännöksiin. 13 artikla antaa lapsen oikeuksien komitealle toimivallan tutkia yleissopimuksen vakavia tai järjestelmällisiä loukkauksia, ja tämä koskee luonnollisesti perustuslain 1 §:n 1 momentissa säädettyä Suomen täysivaltaisuutta. Toisaalta, saman pykälän 3 momentissa todetaan, että Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan lähtökohtana on ollut, että sellaiset kansainväliset velvoitteet, jotka ovat tavanomaisia nykyaikaisessa kansainvälisessä yhteistoiminnassa ja jotka vain vähäisessä määrin vaikuttavat valtion täysivaltaisuuteen, eivät ole ristiriidassa perustuslain täysivaltaisuutta koskevien säännösten kanssa. Tämän vuoksi valiokunta esittää, että asia voidaan päättää ääntenenemmistöllä ja ehdotus pöytäkirjan voimaansaattamislaiksi voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Eli valiokunnan päätösehdotus on siis: "Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 285/2014 vp tarkoitetun yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan ja annettavaksi hallituksen esityksessä tarkoitetun selityksen. Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 285/2014 vp sisältyvän lakiehdotuksen."

13.09 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! YK:n lapsen oikeuksien sopimus on monessa suhteessa merkittävä asiakirja. Sen hyväksyminen YK:n yleiskokouksessa 20.11.1989 oli huomattava merkkipaalu, sillä se toi mukanaan vahvan kansainvälisen hyväksynnän sille, että lapsuus on itsessään tärkeä eikä vain kulkua aikuisuuteen. Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen vuonna 89 hyväksymä yleissopimus lapsen oikeuksista tuli Suomessa voimaan 20. päivä heinäkuuta 1991.

Nyt käsitteilyssä oleva yleissopimuksen valinnaista pöytäkirjaa koskeva esitys merkitsee tärkeää lisäystä kansainvälisen yhteistyön välineenä lasten aseman parantamiseksi. Pöytäkirjan voimaansaattaminen merkitsee, että sopimusvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvilla henkilöillä ja henkilöryhmillä on oikeus tehdä valituksia, jos nämä katsovat sopimusvaltion loukanneen sopimuksen turvaamia lasten oikeuksia. Pöytäkirja mahdollistaa myös valtiovalituksen yleissopimuksen velvoitteiden takaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Lapsen oikeuksia turvaavan, nyt kansallisesti voimaan saatettavan pöytäkirjan taustalla on sopimusvaltioiden sitoutuminen noudattamaan yleisesti lapsen edun periaatetta. Sama periaate sisältyy nykyisellään myös lukuisiin suomalaisiin lapsioikeudellisiin lakeihin. On erittäin hyvä asia, että lapsen oikeuksia turvaavaa sopimusta tehostetaan valitus- ja tutkintamenettelyjen avulla. Hallituksen esityksen myötä lainsäätäjä on tehnyt ja nyt tekee tärkeän arvovalinnan ja todellisen toimen lapsen riiston, seksuaalisen hyväksikäytön, aseellisiin selkkauksiin osallistumisen estämiseksi ja muiden yleissopimuksen takaamien oikeuksien turvaamiseksi.

13.11 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on hyvä ja kannatettava. YK:n lasten oikeuksien sopimus on yksi merkittävimpiä sopimuksia. Itse toivon, että tätä viestiä ja näitä toimenpiteitä voidaan viedä mahdollisimman laajasti eri maihin. Meillä Suomessa tilanne on varmasti varsin hyvä verrattuna moniin muihin maihin, mutta toki

Pöytäkirja PTK 40/2015 vp

Suomestakin varmasti löytyy niitä tilanteita, joissa lapsen oikeutta esimerkiksi isään sekä äitiin voidaan vahvistaa tai pitää vahvistaa.

Mutta oikeastaan se, minkä halusin nostaa esille, on huoli siitä, että sellaiset maat, jotka ovat tässäkin sopimuksessa mukana, katsovat läpi sormien tilanteita, joissa lasten oikeuksia laiminlyödään. Tällä viikolla julkisuuteen nousivat niin kutsutut teepojat Afganistanissa, missä länsivaltojen sotilaat katsovat läpi sormien niitä julmuuksia, joita siellä näille nuorille pojille tehdään. Minun mielestäni se on anteeksiantamatonta länsimailta, että tällaisten sopimusten jälkeen toisissa maissa katsotaan läpi sormien tällaisia rikkomuksia. Itse toivon, että näissä oltaisiin entistä määrätietoisempia, niin että lasten oikeus kouluun mutta myös seksuaaliseen koskemattomuuteen säilyisi kaikissa tilanteissa.

13.12 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun puhumme lasten oikeuksista, puhumme todella tärkeästä asiasta, ja tämä YK:n Lapsen oikeuksien sopimus on, kuten täällä todettiin, hyvin merkittävä asiakirja. Kaiken kaikkiaan me olemme viime aikoina puhuneet paljon myös yleisestä perheiden huolesta siitä, miten tulevaisuudessa perheen toimeentulon käy. Meillä on vähän ollut ankeat ajat, ja olemme paljon puhuneet täällä esimerkiksi hallituksen säästöpolitiikasta. Lapsiperheillä on iso huoli. Muistamme, että silloin, kun esimerkiksi hallitusohjelma tehtiin, lapsiasiavaltuutettu kiinnitti vakavan huomionsa hallitusohjelmaan ja lasten oikeuksien toteutumiseen siinä. Hän muun muassa puhui siitä, että hallitusohjelmassa on vakavia ongelmia, on olemassa piirteitä, jotka lisäisivät kaikkien heikoimmassa asemassa olevien perheiden köyhyyttä, ja eriarvoistumiskehitys vahvistuisi. Mielestäni tämä on hyvin vakava asia.

Me olemme täällä salissa hyvin usein viime viikkoina törmänneet keskusteluun siitä, ovatko nämä arvovalinnat, mitä nyt ollaan tekemässä, oikeudenmukaisia. Minusta ne eivät ole oikeudenmukaisia silloin, jos isompien leikkausten kohteena ovat esimerkiksi juuri meidän ihanat pikku pirpanamme, lapset: leikkauksia perheiden toimeentuloon, lapsiperheiden vanhempien palkkoihin ja muuten. Minä haluaisin nyt tässä herättää myös sitä keskustelua tästä näkökulmasta, onko hallitus arvioinut tätä lasten oikeuksien toteutumista tästä näkökulmasta. Onko tehty esimerkiksi arvioita lapsivaikutuksista, lapsiasiavaikutuksista hallitusohjelmassa, mitä tässä muun muassa lapsiasiavaltuutettu omassa vahvassa puheenvuorossaan, jonka hän esitti kesän alussa, vaati? Me tiedämme, että perheet ovat hyvin huolissaan. Me tiedämme, että esimerkiksi kouluissa ollaan huolissaan säästötoimista. Varhaiskasvatuksessa ollaan erittäin huolissaan. Vain kaksi kättä -liike on syntynyt. Ihmiset ovat olleet näyttämässä mieltään näitä päätöksiä kohtaan. (Puhemies koputtaa) Olisiko nyt aika käydä myös senkaltaista arvokeskustelua, haluammeko todellakin näissä säästötalkoissa pistää meidän pienimpämme maksamaan?

13.14 Susanna Huovinen sd: Arvoisa rouva puhemies! On helppo yhtyä näihin edustaja Viitanen äsken mainitsemiin asioihin, ja voin kertoa, että eilen Ensi- ja turvakotien liiton juhliessa 70-vuotista taivaltaan yksi puhujista oli nimenomaan lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila, joka erinomaisessa puheenvuorossaan listasi niitä asioita, joista hän ja monet asiantuntijat lastensuojelun kentällä ja ylipäätään perhepolitiikan kentällä ovat huolissaan koskien hallituksen tekemiä linjauksia.

Puhemies! Lasten oikeudet ovat aina meidän aikuisten velvollisuuksia, ja sen takia emme voi vain ikään kuin kohautella olkia ja todeta, että kyllä meilläkin täällä Suomessa kaikki olisi kohdallaan. Niin kuin täällä todettiin, meillä on varmasti verrattuna moneen

Pöytäkirja PTK 40/2015 vp

muuhun maahan tilanne varsin hyvin hallinnassa ja olemme kehittäneet monia sellaisia asioita, joista mielestäni on myös mallia muulle maailmalle, mutta emme samalla voi tuudittautua siihen, että omassa maassa nämä ongelmat olisivat ratkaistut, varsinkin kun katselemme nyt näitä hallituksen suunnitelmia, jotka valitettavasti kohdistuvat hyvin monessa kohtaa samoihin perheisiin, samoihin lapsiin. Pelkään kyllä itse, että joissakin perheissä se, mitä nyt sitten tuleman pitää, saattaa olla ikään kuin se viimeinen niitti, joka katkaisee kamelin selän, ja ei ehkä jaksetakaan huolehtia siitä perheestä, lapsista niin hyvin kuin tulisi. Sen vuoksi toivoisin todella, että lapsiasiavaltuutetun huolet otettaisiin todesta.

Puhemies! Me olemme kuitenkin tehneet paljon. Viime hallituskaudella toteutettiin iso sosiaalihuoltolain kokonaisuudistus, jossa nimenomaan pyrittiin eheisiin palveluketjuihin perheiden kannalta. Olemme tehneet lastensuojelupäätöksiä, uusia lakimuutoksia viime kaudella, jotka vievät eteenpäin lapsen kuulemista myöskin hänen tilanteeseensa liittyvissä asioissa silloin, kun joudutaan menemään (Puhemies koputtaa) esimerkiksi huostaanottoon. Eli paljon on tehty, mutta vielä on paljon tehtävää.

13.17 Maria Tolppanen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys, mikä nyt on eduskunnalle tuotu, kertoo sen, että tämä hallitus todellakin kantaa vastuuta lapsista ja kantaa vastuuta lasten oikeuksista. Se on ehkä asia, joka vähän nolottaa, että näitä asioita meillä ei ole aikaisemmin hoidettu kuntoon, vaikka siihen todellakin olisi ollut mahdollisuus ja aikaa hoitaa näitä asioita kuntoon. Meillä ei ole esimerkiksi minkäänlaista vaatimusta ollut siitä, jos puhutaan lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Se on esimerkiksi semmoinen lakimuutos, joka täytyy saattaa voimaan tämän eduskunnan aikana. Siitä täytyy aina tulla ehdoton tuomio. Ja tämä on yksi askel siihen, että me tunnustamme sen, että lapset ovat huonossa asemassa. Lasten oikeudet ovat aikuisten velvollisuuksia. Aikuisten on aina asetettava lapset ykkösasiaksi, kun mennään eteenpäin.

Siitä, mitä muuta hallitus nytten tässä vaiheessa on esittänyt, meidän emme vielä tiedä kaikkea, mitä sieltä on tulossa ja millä tavalla on sitten ajateltu hoitaa tämä sosiaalinen puoli, mutta siitä olen täysin varma, että tämäkään hallitus ei leipää lapsen suusta vie, niin kuin eivät aikaisemmatkaan hallitukset ole vieneet, mutta sen sijaan tämä antaa lapsille huomattavasti paremman oikeudellisen aseman tässä maassa. Tämä esitys tulee ehdottomasti poistamaan näitä tilanteita, missä voidaan puhua oikeusmurhasta silloin, kun puhutaan lapseen kohdistuneista väkivallanteista tai lapseen kohdistuneista seksuaalirikoksista tai muista vastaavista. Tämä on erittäin hyvä esitys hallitukselta ja mielestäni kertoo erittäin hyvin sen, että tämä hallitus ottaa huomioon jopa ne pienet tässä maassa.

13.18 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pakko kuitenkin nyt puuttua edustaja Tolppasen esittämiin näkemyksiin siitä, että jotenkin — ainakin ymmärsin, että viittasitte siihen — viime hallituskaudella ei esimerkiksi olisi tehty kaikkea, mitä olisi voitu tehdä lasten suojelemiseksi sanotaan nyt vaikkapa väkivallalta. Tämän käsityksen haluan kyllä jyrkästi entisenä peruspalveluministerinä kiistää. Meillä esimerkiksi juuri viime kaudella tehtiin iso selvitystyö lastensuojelun epäkohdista johtuen niistä traagisistakin tilanteista, joita valitettavasti tässä valtakunnassa tapahtui. Tuo selvitys, joka tehtiin ylisosiaalineuvos Aulikki Kananojan johdolla, oli erinomainen työ. Siitä on paljon viety jo eteenpäin asioita, muun muassa se, että mikäli epäillään lapseen kohdistunutta väkivaltaa, siitä on välittömästi ilmoitettava suoraan poliisille. Ja jos nyt ymmärsin ja muistan oikein, arvoisa puhemies, niin nämä lakimuutokset täällä eduskunnassa hyväk-

Pöytäkirja PTK 40/2015 vp

syttiin varsin isolla enemmistöllä. (Puhemies koputtaa) Eli kyse ei ollut pelkästään tuoloin hallituksen kannattamista hankkeista, vaan muistelen, että perussuomalaisetkin kiittivät näistä hankkeista.

13.20 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, lasten oikeuksia koskeva yleissopimus on äärimmäisen tärkeä, ja se velvoittaa meitä toimintaan. Mutta se ei tietenkään ei ole semmoinen lainsäädäntö, jonka yli ei saisi mennä. Tämä ei ole siis pakkolainsäädäntö, vaan Suomessa saadaan tehdä paremmin lasten oikeuksien toteutumista, ja senhän meillä täytyy olla lähtökohtana.

Täällä viitattiin näihin säästöihin, joita nyt tulee. Tässä tietysti huoli on se, onko kukaan katsonut, miten nämä säästöt lapsiperheisiin — nämä kaikki eri puolilta tulevat säästöt, 5 prosentin palkkaleikkaukset ja työaikojen pidentäminen ja sitten tämä päivähoiton vaikeutuminen, ryhmäkokojen suurentuminen, päivähoitomaksujen nosto ja niin edelleen — yhdessä vaikuttavat. Olisi hyvä, jos hallituspuolueiden edustajilla olisi tästä kertoa, ovatko nämä selvitykset tulossa.

Kun edustaja Tolppanen mainitsi nämä rikoksiin liittyvät seuraamukset, niin olen samaa mieltä, että meillä on perusteet kyllä katsoa esimerkiksi lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistusten koventamista. Mutta on eräitä muitakin alueita. (Puhemies koputtaa) Viitataan nyt viime päivien uutisiin turvapaikanhakijoiden kimppuun käymisestä. Pitäisikö myös tällaiset viharikokset laittaa nykyistä rankemmin rangaistavaksi, (Puhemies koputtaa) että tällainen terrorismi Suomesta loppuu?

13.21 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pari huomiota tähän keskusteluun. Ensinnäkin kuten äsken edustaja Tolppanen mainitsi puheenvuorossaan tämän esityksen olevan hyvä, kannatan sitä nyt lämpimästi.

Mutta pari huomiota tästä lasten tilanteesta. Sosialidemokraattisten edustajien suusta on kuulunut kyllä sellaista tekstiä, jota on syytä kommentoida. On totta, että meillä on taloustilanteen takia vaikeuksia yhteiskunnan eri tasoilla: on lapsiperheissä, on yksinlajilla, on vanhuksilla vaikeuksia. Se on selvä asia. Mutta kumpaa me haluamme, ja kumpaa te haluatte, arvoiset kollegat: jäämmekö tämän ongelman kanssa märehdimään ja voivottelemaan, kuinka huonosti meillä menee? Ainoa keino, millä tästä ulos pääsemme, on saada meidän työllisyystilanne paranemaan, uusia työpaikkoja, koska esimerkiksi lapsiperheille ainoa todellinen menestyksen tae on se, että vanhemmat saavat käydä töissä, pitää hyvää huolta lapsistaan. Jos me jäämmme näiden avustusten suuruuksista kiukkuamaan, se on loputon tie. Ainoa tie on parantaa tätä yhteiskunnan (Puhemies koputtaa) työllisyystilannetta ja luoda uutta työtä. Muuta keinoa meillä ei ole.

13.22 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä teemasta käytiin eilen aika pitkä keskustelu. Olemme samaa mieltä, että työpaikkoja tarvitaan lasten äideille ja isille, mutta siksi me juuri ihmettelimme, miksi hallituspolitiikka tässäkin suhteessa talouspoliittisesti on sen verran lyhytnäköistä, että välttämättä valitettavasti niitä työpaikkoja ei synny, kun ihmisten ostovoimaa leikataan, taloutta kuristetaan — se kierre voi olla aivan päinvastaiseen suuntaan. Moni talousnäkökulmastakin asioita katsova sanoo, että nimenomaan nämä leikkaukset vaarantavat Suomen talouskehityksen.

Mitä tulee sitten tähän lapsivaikutusten arviointiin, minkä edustaja Heinäluoma otti puheenvuorossaan esiin, niin toden totta, Tuomas Kurttilahan esittää, että tällainen arviointi

Pöytäkirja PTK 40/2015 vp

tehtäisiin, ja se olisi nyt äärimmäisen tärkeää tehdä, puhemies, koska kuitenkin me tiedämme, että koulujen ryhmäkokoja pienennetään, varhaiskasvatuksesta ollaan tekemässä merkittäviä säästöjä. Nämä ovat isoja asioita, ja viime kädessä on kysymys arvovalinnoista. Ei voi olla niin, että aina kun sanotaan, että ei ole rahaa, on taloudellisesti vaikeat ajat, niin se raha loppuu aina silloin, kun on kysymys siitä pienestä, siitä heikommasta — lapsesta, työttömästä — mutta samaan aikaan (Puhemies koputtaa) hyväosaisimmat eivät näihin tal-koisiin joudu osallistumaan.

13.23 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on selvitysten luvattu maa, ja henkilökohtaisesti toivon, että selvityksistä päästään ripeästi toimenpiteisiin ja päästään eteenpäin — niin kuin lasten osalla on päästykin, mutta että se sama tie jatkuisi eteenpäin.

Edustaja Heinäluoma kysyi viharikoksista ja siitä, pitäisikö niiden rangaistusasteikkoa nostaa. Pitäisi, se on täysin yksiselitteinen asia. Lahden tapahtumista, mitä viime yönä on ollut, juuri tässä kuulin, että — onko se nyt ollut Lahdessa sitten... (Eero Heinäluoma: Kouvolassa!) — Kouvolassa — on ollut Suomen lippu siellä ja Ku Klux Klanin vaatteet päällä yhtä aikaa. Ne eivät kuulu yhteen. Ne eivät kuulu yhteen, nämä ovat ehdottomasti tuomitavia asioita, ne ovat kuvottavia asioita. Sellaisesta käyttäytymisestä suomalaisten on päästävä pois. Asiat pitää pystyä hoitamaan puhumalla, ja varsinkin tässä asiassa, pakolaiskriisissä, mikä meillä on, me tarvitsemme paitsi yhteistyötä meillä myöskin yhteistyötä Euroopan unionin kanssa. Me emme yksin pysty tätä tätä asiaa hoitamaan. (Eero Heinäluoma: Hyvä puheenvuoro!)

13.25 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman on erikoista kuunnella tällä viikolla keskustelua, kuinka sosialidemokraattiset ministerit ensin haukkuvat kaikki koulupuolella tapahtuvat säästöt — he itse tekivät viime kaudella, opetusministerikaudellaan vielä kovemmat säästöt — ja täällä nyt annetaan sellainen kuva, että tämä maa on nyt mennyt tämän hallituksen aikana tähän tilanteeseen. Tämä hallitus on ollut kolme kuukautta vallassa, ja kahden ministerin, ministeri Huovisen ja ministeri Viitasen, jäljiltä tämä maa on tässä tilanteessa. Ja niistä huostaanotoista, joita on tehty, ei vastuu kuulu tälle hallitukselle vaan ennen muuta teille, entinen ministeri Huovinen. Teidän aikananne on niitä toimenpiteitä tehty. Teillä oli valta neljä vuotta, ja silloin oltaisiin voitu tehdä sellaista politiikkaa, että huostaanottoja ei olisi tullut.

Minä pidän hyvänä sitä, että nyt määrätietoisesti edetään näissä asioissa ja uudistetaan, sillä kyllä velka on myös yksi epäreiluin asia meidän lapsia (Puhemies koputtaa) ja tulevia lapsia kohtaan. Se on heidän maksettava kuitenkin.

13.26 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun nyt historiaa sitten jälleen kerran katsotaan, edustaja Heinonen haluaa katsoa, niin on hyvä muistaa, että kokoomus on ollut hallituksessa vuodesta 87 lähtien, (Timo Heinonen: Sen takia me emme jeesustele!) yhtä pientä taukoa lukuun ottamatta lähes 30 vuotta. Luulen, että meillä ei ole yhtään ongelmaa, jonka syntymiseen kokoomus ei olisi myötävaikuttanut.

Mutta nyt kysymys siitä, miten tässä tilanteessa toimitaan: Ei tässä syyllisiä kaivata vaan ratkaisuja niihin ongelmiin, joissa me olemme. Se on se kaikkein olennaisin asia. Ja sitten tullaan tähän, että hallitus on itse ilmoittanut tälle salille, että se tekee näitä vaikutusarvioita. Minä esitin mielestäni ihan asiallisen kysymyksen teille, arvoisa edustaja Heinonen

Pöytäkirja PTK 40/2015 vp

— ja muillekin läsnä oleville hallituspuolueiden edustajille: onko teillä tietoa, että kun ne on luvattu tänne muun muassa pääministerin suulla, niin tekeekö niitä joku ja koska niitä voisi nähdä? Kun tehdään näin valtaiset muutokset, jotka tulevat monelta eri kantilta — katson vain sähköpostia sekä eläkeläisiltä että lapsiperheiltä: siellä on todella järkyttyneitä ihmisiä, jotka kertovat, miten nämä kaikki leikkaukset yhdessä vaikuttavat.

13.27 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on peruslinjauksia vasta tehty ja itse asiassa ei näitä päätöksiä vielä ole tehty edes, mihin edustaja Heinäluoma viittasi, (Eduskunnasta: Perutteko ne?) esimerkiksi työajan pidentämisestä tai muusta. Niitä ei itse asiassa edes hallitus voi tehdä, vaan työmarkkinajärjestöt tekevät ne, jos ne niihin päätyvät, lomarahojen leikkaukset tai muut.

Mutta tämä hallitus nyt ensimmäistä kertaa kolmen puolueen vahvana yhteisrintamana lähtee siitä, että tämän maan velkaantuminen pitää taittaa, täytyy saada kasvua aikaan, sitä kautta lisää verotuloja, ja kun tulee lisää verotuloja, tulee valtiolle lisää rahaa, ja kun tulee lisää rahaa, niin saadaan myös kannettua huolta jokaisesta suomalaisesta entistä paremmin. Itse olen vahvasti sitä mieltä, että kun tässäkin asiassa, jota nyt tänään käsittelemme, puhutaan myös kaikista maailman lapsista, niin meillä Suomessa tilanne on tällä hetkellä varsin hyvin. Ja me pärjäämme, me selviämme tästä, mutta ennen muuta yhdessä, yhdessä tehden, yhdessä katsoen tulevaisuuteen. (Puhemies koputtaa) Olen vakuuttunut, että meidän maa on tulevaisuudessakin paras äideille, mutta myös paras lapsille.

13.28 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen puheenvuorosta on vähän vaikea ottaa selvää, koska ensin hän syyttää minua kaikista suomalaisten lasten huostaanotoista ja sitten hän toteaa, että meillä on asiat täällä varsin hyvin lasten osalta. (Eero Heinäluoma: Se oli kyllä kahdessa eri puheenvuorossa!) Että jos nyt ensin päättäisitte, mitenkä päin se nyt oikein on. Ja on aika paksua, sanoisin, että te syytätte huostaanottotilanteesta entistä ministeriä, (Timo Heinonen: Te syytätte nykyhallitusta!) kun te olette tekemässä linjauksia, jotka edelleen tulevat heikentämään kaikkein heikoimmassa asemassa olevien lapsiperheiden asemaa tässä maassa. Sen on muun muassa lapsiasiavalvutettu todennut, sen ovat todenneet THL ja lukuisat asiantuntijajärjestöt. Eli ei tarvitse uskoa Huovista tässä, vaan voi kuunnella näitä asiantuntijoita.

Ja sanon sitten vain tähän loppuun, puhemies, että sinänsä minä en ole yllättynyt tästä kokoomuksen suhtautumisesta siihen, mitä viime kaudella tehtiin, koska teidän olitte itse asiassa vastustamassa sosiaalihuoltolain uudistusta hallituksessa. (Puhemies koputtaa — Välihuutoja) Sain puolustaa aika lailla yksikseni näitä lapsiperheitä, ja huomaa, että edelleen (Puhemies: Aika on täynnä!) korpeaa tämä asia.

13.29 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, mikä on tällä hetkellä tilanne, ja sen takia on hyvä katsoa, mitä on tehty viime kaudella. Me emme ole täällä olleet välikysymyksiä tekemässä viime kauden politiikasta taikka syyttämässä viime kautta. Me kannoimme silloin vastuuta, me kannamme nyt vastuuta. Ja tämän hallituksen toimia on arvioitava varmasti hieman myöhemmin kuin kolme kuukautta tämän hallituksen toimeen tartuttua. (Välihuutoja)

Mitä tulee siihen, mitä merkittävää lapsiperheiden hyväksi tämä hallitus tulee tekemään, niin se on esimerkiksi vanhemmuuden kustannusten tasaaminen. Sitä on toivottu, ja nyt se perussuomalaisten, keskustan ja kokoomuksen johdolla tehdään. Se nimenomaan

Pöytäkirja PTK 40/2015 vp

auttaa äitejä, äitien työllistymistä, äitien menestymistä työmarkkinoilla, mutta myös lapsiperheitä. Ja se on sellainen asia, jota demareiden kanssa hallituksessa ollessa emme pystyneet tekemään. (Eero Heinäluoma: Kun ette esittäneet!)

Yleiskeskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta

Hallituksen esitys HE 12/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 3/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

6. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 29.9.2015 klo 12.00. Täysistunto lopetettiin klo 13.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen